

Attraktiva grönsaker – Förädling och utveckling av produktion av frukt och grönsaker

Sara Spendrup, Institutionen för människa och samhälle
Sara.spendrup@slu.se

Växtförädling i hortikulturell frilandsodling

- SLU Grogrund – centrum för växtförädling av livsmedelsgrödor
- Akademi, näringsliv och samhälle.
- Länk till rapporten Växtförädling i hortikulturell frilandsodling –SLU Grogrund
<https://pub.epsilon.slu.se/16759/>

Då och nu

- Förädlingen i Sverige började på 1880-talet (Weibulls utsäde och växtförädling i Landskrona samt Sveriges Utsädesförening i Svalöf).
- Ökad internationell konkurrens, svensk växtförädling av frilandsgrönsaker monterades ner.
- Nu sker växtförädlingen av frukt och grönsaker i stora internationella, globala företag.
- I Sverige finns endast en marginell förädling av grönsaker, dock finns det sortutveckling av frukt och bär (framförallt äpple vid SLU).

Syfte, mål och genomförande

- Genomföra en behovsanalys av växtförädling inom frilandsodlade trädgårdsprodukter – sammanställa vad som görs och efterfrågas i olika delar av värdekedjan.
- Fokus på odlare och konsumenter
- Intervjuer och enkäter

Vad vill odlarna?

- Framtida efterfrågan: lokalt producerad mat, självplock, höga krav på kvalitet och smak och ökade krav på effektivitet, bär och ekologisk produktion.
- Utveckla härdiga och resistent sorter
- Sorter som kan odlas med mindre mängd kemiska bekämpningsmedel
- Utveckla produkternas smak
- Näringsinnehåll
- Sorter som passar i Sverige

Sortprovning

- Odlarna ser det som ett realistiskt alternativ – inte lika dyrt och snabba resultat
- Fördelar – anpassa sorter efter lokala förutsättningar (norr/söder)
- Öka odlarnas tillgång till transparent information
- Öka kunskapen om nya sorter – bredda utbudet i butiker, öka möjligheten till innovationer i sortimentet
- Krävs ett system för att finansiera och strukturera en sortprovning

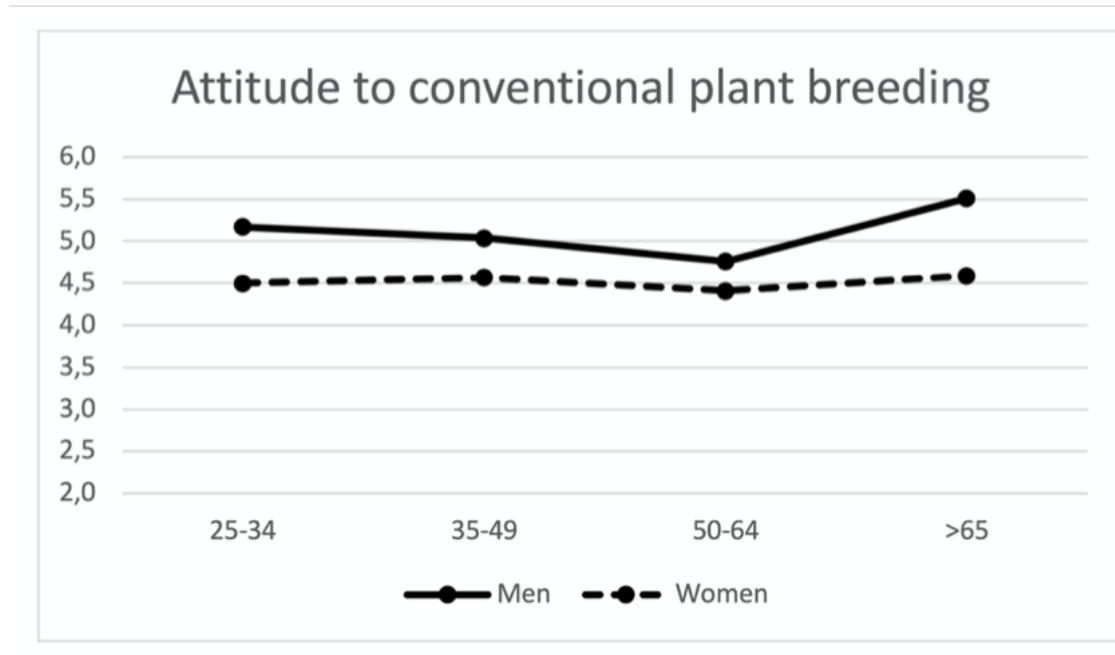
Vad vill konsumenten?

- Att växtförädlingen ska bidra till minskad användning av bekämpningsmedel
 - Utveckla smak
 - Förbättra näringsinnehåll
 - Öka hälsofrämjande egenskaper
 - Ge förutsättning för ekologisk odling
 - Det som odlas ska vara tåligt mot skadedjur och sjukdomar.
-
- 82% vet inte vart de ska vända sig för att kunna påverka de kvaliteter och egenskaper som finns i frukt och grönsaker (t ex näringsinnehåll, smak och utseende)

- När man handlar frukt och grönsaker var de fem viktigaste egenskaperna:
 1. Smak
 2. Odlad i Sverige
 3. Lokalproducerat
 4. Ekologiskt
 5. Lång hållbarhet i hemmet

Vad tycker konsumenterna om växtförädling?

Spendrup, S., Eriksson, D., & Fernqvist, F. (2021). Swedish consumers' attitudes and values to genetic modification and conventional plant breeding—The case of fruit and vegetables. *GM Crops & Food*, 12(1), 342-360.

Slutsatser – Växtförädling i hortikulturell frilandsodling

- I Sverige finns endast en marginell förädling av grönsaker, dock finns det sortutveckling av frukt och bär (framförallt äpple, SLU).
- Aktörer inom trädgårdsbranschen anser att sortprovning är ett realistiskt alternativ till växtförädling.
- Sortprovning förväntas snabbt bidra till att utveckla produktionen, öka kunskapsnivån och stärka konkurrenskraften genom:
 - Ökad tillgång till lämpliga sorter för regionala behov.
 - Ge odlare större tillgång till transparent information.
 - Ökad kunskap om fler och nya sorter och därmed bidra till större mångfald av produkter och innovation.
- Krävs metodutveckling, finansiering, struktur och organisation.

- Tack!

